

tidskrifter & dagspress

Red: E. Husmark och Y. Karlsson

Arbetslöshet

Snart sagt varje dag kommer meddelanden om att företag lägger ner eller avskedar folk. I debatten om arbetslösheten har det kommit en ton av oro som inte funnits på många år.

Arbetsmarknadsstyrelsen redovisade under månaderna kring årsskiftet högre arbetslöshetssiffror än på länge och fler var sysselsatta i beredskapsarbete och omskolning. I mitten av februari hade dock arbetslösheten minskat med ungefär 12 000 från januari 60 000, men man bör komma ihåg att beredskapsarbeten och omskolning inte redovisas i dessa siffror. Nedgången berodde dels på att AMS startat en intensiv kursverksamhet för arbetslösa i byggbranschen, dels på att det milda vädret gjorde att åtskilliga byggnadsarbetare åter kunde börja arbeta.

Arbetslösheten har denna vinter i onormal grad drabbat tjänstemännen, som ju ofta är svårare att omplacera snabbt än en yrkeskunig arbetare.

I december gjordes en undersökning om hur många arbetslösa som var utlänningar. Procentsiffran av totalantalet var då 3,7. Av dessa var bara 59 procent med i erkänd arbetslöshetskassa mot 85 procent av de arbetslösa svenskarna.

Hur går det för dem som blir utan arbete? AMS har gjort ett stickprov vid 19 företag som la-

des ner eller permitterade 1965 och 1966. Det visade sig att ungefär 10 procent av de avskedade fortfarande gick utan arbete. Många av dem var över 50 år och många icke yrkesutbildade.

Trots de höga siffror som redovisas kan det med säkerhet påstås att den totala arbetslösheten är ännu högre. Den dolda arbetslösheten kan beräknas uppgå till 125 000 personer — det är personer som skulle sökt arbete, om de inte förstått att det varit chanslöst på hemorten. En stor del är gifta kvinnor.

Ännu är det för tidigt att tala om depression — experterna talar om konjunkturdämpning och strukturomvandling. Men läget har gjort att efterfrågan på arbetskraft sjunkit, omsättningen minskar kraftigt och närvaron och disciplinen på arbetsplatserna förbättras. Minskad sjukfrånvaro har t.o.m. i något fall av företagsledare angetts som ett skäl till att ett antal arbetare måste avskedas!

Detta är vad vi får betala för vårt välbstånd. Ungefär så förklarar arbetsmarknadsstyrelsens chef Bertil Olsson orsaken till nedläggningarna. Tidningen *Arbetsgivaren* (2/67) säger så här: En företagsnedläggelse är aldrig något positivt i sig utan får ses som ett nödvändigt offer på framåtskridandets altare.

LO:s studie av "Vargen"-nedläggelsen i Norrköping visar att många av de friställda får ta en lönesänkning och att åtskilliga äldre försvinner från arbetsmarknaden för gott.

Branscher utan utländsk konkurrens kan med visst jämnmod bära ökade kostnader, eftersom de kan kompenseras genom höjda produktpriser. Huvuddelen av svensk industri arbetar emellertid under ständigt tryck från utländska konkurrenter med lägre löner och under de senaste åren även en långsammare lönestegringstakt.

Det är kombinationen av stagnerande industriinvesteringar och ökad friställning av arbetskraft som inger oro för framtiden. De

allmänt dämpade framtidsförväntningarna har kommit till klart uttryck även i den senaste konjunkturbarometern. En förbättring i företagens möjligheter att med egna medel och på kapitalmarknaden — till rimliga kostnader — förverkliga sina framtidsprojekt är den förändring som behövs för att strukturrationaliseringen inte skall övergå till allmänna sysselsättningsproblem.

I fjol lade vi ner inte mindre än 220 företag mot i genomsnitt 75 under 60-talets första år. Ändå var arbetslöshetssiffrorna för januari fortfarande lägre än för fyra år sedan. Vi har med andra ord under det senaste året klarat en betydligt snabbare takt i omställningen än tidigare utan att arbetslösheten ökat i motsvarande mån, erinrar *Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning* (27/1). Hittills förefaller det som om arbetsmarknadsverket rätt väl skulle ha klarat de ökade påfrestningarna.

Det är ingalunda uteslutet att situationen kommer att förvärras under årets lopp, fastän arbetslöshetssiffrorna som regel når toppen i januari—februari. Men man bör inte enbart lyssna till rapporterna om permitteringar. Det finns också fortfarande dynamiska inslag i konjunkturbilden. Det är naturligt att löntagarna följer utvecklingen med den största uppmärksamhet men det finns ingen anledning till panikartade reaktioner.

Företagen brukar följa principen att den som är sist anställd får gå först. Det betyder i många fall att utlänningarna hör till dem som permitteras. På några håll har därav dragits slutsatsen att vi haft en alltför stor invandring. Skall man ändå vara arbetslös, säger man, så hade det varit bättre att stanna i Turkiet och Jugoslavien än att leva i detta kalla, ogästvänliga land, skriver *Dagens Nyheter* (2/2).

Hur tror man egentligen att den svenska arbetsmarknadspolitiken fungerar? Dessa utlänningar har ju samma rättigheter som svenskar som drabbas av arbetslöshet, de får samma chans till omskolning, flyttningshjälp och i sista hand beredskapsarbete. För de flesta är

det nog betydligt bättre att vara arbetslös i Sverige än i Turkiet.

En stor del av arbetslösheten faller på byggsektorn och är alltså ett säsongfenomen, låt vara betydligt förstärkt av kreditstoppet och den försenade igångsättningen förra året. Efterhand som vintern släpper sitt grepp kommer sysselsättningsproblemen på den här sektorn att avvecklas automatiskt, anser DN (10/2). Branschsaneringar och nedläggningar som nu sker skulle kommit i alla händelser, men hade i en annan konjunktursituation spritts över en längre period.

Det allvarliga är de sociala effekterna, de svårigheter som drabbar den äldre, bristfälligt utbildade och mindre rörliga arbetskraften; här räcker den reguljära omskolningsapparaten inte till, särskilt inte mot ålderspärren i företagens personalpolitik, utan arbetsmarknadsstyrelsen måste lita till nya, oprövade metoder. Speciellt om statsmakterna via det nya kreditinstitutet lyckas påskynda rationaliseringen och därmed nedläggningen av olönsamma enheter, måste den arbetsmarknadspolitiska beredskapen byggas ut just för de svårplacerade; ingen bör i vårt samhälle för sin ålders eller sitt handikapps skull bli något offer för framstegspolitiken.

Arbetsmarknadsmyndigheterna framhåller att den negativa utvecklingen inte i första hand beror på en försämrad konjunktur utan mera på de kreditåstramande åtgärderna som statsmakterna satt in, erinrar tidningen *Arbetet* (26/1).

I det här läget skulle det varit lättare att accpetera den negativa utvecklingen, om arbetslösa som så önskat kunnat beredas någon form av utbildning. Möjligheterna att i någon väsentlig omfattning ge ett sådant erbjudande är dock ringa.

Historien upprepar sig inte och en arbetslöshetskris av den gamla typen förefaller föga sannolik. Naturligtvis är dock den arbetslöshet som förekommer ett svårt problem för de drabbade, understryker *Svenska Dagbladet* (13/2). Ofta får kvinnorna i första hand gå och

detta skapar en osäkerhet för dem som är olyckliga.

Den kan utan tvivel leda till att det i framtiden kan bli besvärligare att få ut kvinnorna på arbetsmarknaden, vilket i sin tur kan leda till ökade svårigheter att tillvarata de chanser utpräglade högkonjunkturer erbjuder. Arbetskraftsreserven här i landet finns ju väsentligen just bland kvinnorna.

De äldre tillhör också de hårdast drabbade. De är svårare att förflytta och kan inte alltid omskolas. Man är kanske sedan generationer bofast i ett samhälle. Det är uppenbart att dessa förhållanden kräver skärpt uppmärksamhet från samhällets sida och beslut som i långa stycken kan genomföras i största enighet. Utbyggnad av åtgärder som stimulerar arbetskraften till ökad rörlighet hör t.ex. till den av alla erkända trygghetsskapande politiken.

Men ändå torde bristen på arbetskraft i det långa loppet säkert bli ett större bekymmer än den aktuella konjunkturanpassningen. Där krävs reviderad marginalbeskattning, bättre och smidigare pensionsåldersgränser, hänsyn och åtgärder i bostadsfrågan och en noga planerad och styrd inflyttning av utländsk arbetskraft.

En oreglerad och spontan invandring av medborgare från länder, som har helt andra levnadsförhållanden både i fråga om ekonomi, klimat och styrelseskick, är i själva verket inhuman och skapar ofta sociala komplikationer, till nytta för ingen. Det betyder inte att den utländska arbetskraften är ovälkommen — tvärtom. Men den kan akklimatisera sig på vår arbetsmarknad först om förberedelserna för invandringen är tillfredsställande.

Språkförbistring

Svenska språket hör inte till de lättaste och detsamma gäller dessvärre om en stor del av de modersmål som invandrarna talar. Resultatet blir i många fall en total

språkförbistring, som något tål att skrattas åt, men som oftast vållat allt annat än lustiga komplikationer för nykomlingarna som försöker göra sig hemmastadda i folkhemmet, skriver *Göteborgs Handels- och Sjöfarts-Tidning* i sin I dag-spalt (27/1). En Sifo-undersökning visar att omkring 40 procent av invandrande greker, finländare, jugoslaver, italienare och tysktalande "inte alls eller med mycket stort besvär" kan få begripliga upplysningar om till exempel bostadsförhållanden, sjukförsäkring, priser och löner i det nya landet. Mest missgynnade är givetvis sydeuropeerna.

Inte underligt att de tillfrågade förklarar att de med förtjusning skulle prenumerera på en enklare tidning som på deras eget språk berättar om de viktigaste begivenheterna både här och i hemlandet och som dessutom innehåller de allra nödvändigaste informationerna om hur det svenska samhället fungerar. Saken är förvisso så behjärtansvärd att vem som helst bör kunna tänka sig att man för ändamålet tullar den miljon som regeringen vill anvisa för att underlätta invandrarans anpassning. Kan sedan hr Rydbeck avstå en något större bråkdel av Sveriges radios sändningstid till program på de vanligaste invandrarpråken är vi övertygade om att trivseln kommer att stiga avsevärt i landet.

Information

Samhällsinformationen har fått en stigande aktualitet både på det kommunala och statliga området. Det är en glädjande utveckling, tycker tidningen *Arbetet* (26/1). Den enskilde medborgaren har en självklar rätt att veta hur samhället fungerar och det är samhällets skyldighet att på ett lättfattligt sätt förmedla de upplysningar han vid ett viss tillfälle behöver.

Man får nu det intrycket, att staten inte använder de rätta metoderna för att sprida information om de förändringar, som årligen äger rum. Det gäller ökad social

service, kommunsammanslagningar, nya lagar, nya skatter, nya förmåner etc. Myndigheterna försöker endast i ringa utsträckning att "sälja" dessa reformer, att på ett lättfattligt sätt informera om nya förordningar.

Mentalvårdsbrister

Trots den upprustning som mentalsjukvården fått under senare tid finns uppenbarligen många och svåra brister att avhjälpa. Den tilltro man har till landstingens förmåga att snabbt föra upp mentalsjukvården till en standard motsvarande kroppssjukvårdens är i och för sig glädjande. Begränsade personalresurser och investeringsmöjligheter gör emellertid utsikterna att snabbt förändra situationen starkt begränsade, betonar *Landstingens tidskrift* (11/66) i en ledare inför reformen. Alla ansträngningar måste dock göras för att med de resurser man har åstadkomma vad som är möjligt.

Den decentraliserade förvaltningen har inneburit att kroppssjukvården nått en relativt hög standard, som dock ingalunda är hög och jämn över hela landet. Landstingen har den fördelen jämfört med den centraliserade statliga verksamheten att man har kortare väg från vårdinrättningarna där behoven redovisas till den beslutande församlingen. Detta bör kunna medföra att lokala initiativ för förbättringar såväl inom den slutna som öppna vården skall kunna prövas. Inte minst bör socioterapi och industriell arbetsterapi kunna utbyggas.

Även om mentalsjukvården är en vårdgren, som landstingen av naturliga skäl har begränsade erfarenheter av, finns emellertid på mentalsjukhusen personalgrupper, som har lång erfarenhet och ingående kunskaper om vårdformen, och vars insikter kommer att tillvaratagas av de nya huvudmännen.

Den allvarligaste svagheten på personalsidan är läkarbristen. Tillgången måste bli en annan, om det skall finnas några möjligheter att förändra mentalsjukvården. Snarast bör utbildning och tjänstgöring inom psykiatri bli obligatorisk för alla medicinare och löneförhållandena bör starkare anknytas till motsvarigheterna på kroppssjukvårdssidan.

Det är i och för sig rimligt när man från landstingens sida kräver tid för att genomföra en upprustning av mentalvården. Tyvärr kan man märka en otålighet från allmänhetens sida, som kan medföra att landstingen — trots sina ambitioner att vilja göra en insats för mentalsjukvårdens upprustning — ställdes till ansvar för bristerna inom vårdgrenen redan innan man tillträdde som ansvarig huvudman. En mera måttfull och saklig kritik av förhållandena inom mentalsjukvården skulle säkerligen ge bättre förutsättningar för en fruktbar diskussion om mentalsjukvårdens upprustning.

Morgondagens barnläkare

Under hösten fördes en livlig debatt i Läkartidningen beträffande barnläkarnas framtida uppgifter i den förebyggande och habiliterande verksamheten. Diskussionen skedde i anledning av ett föredrag av doktor Karl Grunewald i medicinalstyrelsen. Som en sammanfattning konstaterar *Läkartidningen* (49/66):

Att det i denna verksamhet i dag finns stora brister är uppenbart — därmed inte sagt att detta skulle bero på barnläkarnas ointresse. Bristerna kan främst tillskrivas den nuvarande organisationen, ett visst motstånd från huvudmännen samt knappheten på kompetent personal, vilket allt bromsar utvecklingen — också på detta område har den akuta kroppssjukvården prioriterats. Betonas bör dock att all uppspårande verksamhet hänger i luften så länge den kurativa verksamheten är underdimensionerad.

När det gäller fallens utredning och rehabilitering bör man kunna

bygga vidare på den fasta grund, som våra barnmedicinska och barnpsykiatriska kliniker utgör. Får dessa ökade resurser kan de "sträcka ut armen" utanför sjukhusen. Detta kräver givetvis en frikostigare tilldelning av läkartjänster; i första hand bör till varje centrallasarets barnklinik knytas en pediaterjänst med huvudfunktion inom barnhälsovård och med överläkares eller biträdande överläkares ställning. Vidare bör barnpsykiater och andra specialister fast inordnas i centralstyrelser och dem underställda institutioner för vård och habilitering av utvecklingsstörda.

Vi tror att det är lämpligt att bibehålla uppdelningen i somatiska respektive psykiska handikapp i habiliteringsorganisationen. Problemen inom de båda grupperna är nämligen så olika både från medicinska, psykologiska och pedagogiska synpunkter. En god integration är emellertid nödvändig och i den måste ingå också andra specialister, t.ex. ortoped, ögon- och öronläkare. Det är dock säkerligen olyckligt att sammanblanda barnhabilitering med vuxenrehabilitering även om ett vidgat samarbete kan bidra till att resurserna bättre kan utnyttjas.

Tidningen betonar att den centrala upprustningen först måste genomföras innan man går vidare med perifer utbyggnad i den mån de personella resurserna räcker till härför. En viktig sak i detta sammanhang är att kvalificerad medicinsk medverkan kommer till stånd ifråga om de utvecklingsstörda barnens rehabilitering. Den har hittills varit alltför starkt pedagogiskt inriktad.

Chans till arbete för handikappade

Arbetsmarknadsstyrelsen har begett att från 1 juli få betala 5 000 kronor per år till varje arbetsgivare som anställer handikappad personal i sitt företag. Det är ett gott initiativ, tycker *Arbetsgivaren* (1/67).

Det finns för närvarande åtskilliga tiotusentals fysiskt eller psykiskt handikappade som saknar yrkesarbete. Även om åtskilliga av dem inte kan förutsättas träda in i produktionen är återstoden uppenbarligen så stor, att det är värt att göra betydande ansträngningar för att föra ut dem i produktivt arbete av ett eller annat slag.

Åtskilliga arbetsgivare har mycket goda erfarenheter av handikappad arbetskraft. Att anställa människor med psykiska eller fysiska defekter är emellertid ofta förenat med bl.a. särskilda ingrepp i produktionen och de handikappade har haft svårt att hävda sig i konkurrensen med den friska arbetskraften. Den premie som AMS nu vill införa bör delvis kunna undanröja dessa hinder.

Handikappbostäder

Bristen på specialinredda lägenheter för rörelsehindrade är ingen ny företeelse men den tycks av olika skäl vara svår att avhjälpa, skriver tidningen *Arbetet* (4/2). Redan 1958 beslutade riksdagen om stimulanbidrag till sådana bostäder, men kommunernas intresse för att utnyttja detta stöd har varit mycket ljust och de lägenheter som trots allt byggs blir för dyra för de handikappade.

För att förbättra förhållandena kan man begära att kommunerna i sina rullande femårsplaner anger hur många speciallägenheter de tänker bygga. Dessutom bör det prövas om det inte går att via bostadslånetilldelningen ställa villkor att ett visst antal handikapplägenheter skall ingå i byggandet.

Tillmötesgående av dessa krav medför också behov av en ordentlig statistik över hur stort behovet av sådana speciallägenheter egentligen är. Den kartläggningen borde för övrigt omfatta även andra behov på detta område. När det gäller planeringen av arbetsvården, skyddade verkstäder för handikappade etc. skulle det säkert vara av största värde att ha tillgång till en ordentlig statistik över behovet.

Tidningen *Arbetets* krav på en inventering av behovet har till en del fyllts genom den undersökning som professorerna Gunnar Inghe och Ragnar Berfenstam samt konsulent Inga-Maj Juhlin gjort på stiftelsen Fokus' uppdrag. Stiftelsen — som genom Röda fjädern-aktionen under en natt blev ägare till 12 miljoner kronor netto — ämnar under 1967 och 1968 bygga 280 lägenheter på 14 platser för fysiskt svårt handikappade.

Inventeringen visade att 1 487 personer i åldern 16—40 år var svårt rörelsehindrade av de 4 271 mer eller mindre svårt handikappade som man kom i kontakt med genom försäkringskassor, landstingens hemsjukvård, sjukvårdsinrättningar och handikapporganisationer. Synskadade ingår också i totalmaterialet — en särskild utredning om deras behov pågår.

Av de 1 487 bodde bara 30 procent i egen bostad och 55 procent i föräldrahemmet. 60 procent behövde hjälp ständigt eller ofta. Endast 13 procent av de 1 219 som bodde i enskilda hem fick hjälp av hemsamarit eller hemsyster — i 75 procent av fallen vårdades de av anhöriga. Till detta kommer att bostäderna ofta var omoderna — i flera fall saknades vatten och avlopp, centralvärme, gas- eller elspis och kylskåp.

73 av de 1 487 hade aldrig gått i skola och 181 hade ofullständig folkskoleutbildning. 50 procent hade aldrig haft arbete och därmed aldrig fått möjlighet att komma in i ATP-systemet. Då undersökningen gjordes gick tre fjärdedelar utan arbete — i många fall berodde det på bristande samordning bostad—service—arbete.

Stiftelsen Fokus har också undersökt hur en handikappads lägenhet bör vara utformad. Den skall vara flexibel, tvättställ, dusch, bänkar, skåp och arbetsbänk skall lätt kunna flyttas till lämplig höjd etc.

Det blir inga kategorihus av

Fokus-lägenheterna, som sprängs in i den normala bebyggelsen så centralt som möjligt. Planeringen har skett och sker i intimt samarbete med representanter för landsting, kommuner, länsarbetsnämnder och de handikappades organisationer i samarbetskommittéer på varje ort, där man bygger.

Röda fjädern-aktionen våren 1965 genomfördes som bekant av Lions och Sveriges radio efter en impuls i ett Fokus-program hösten 1964. I stiftelsestyrelsen finns bl.a. representanter för landstingsförbundet, handikapporganisationerna, scoutförbundet och Röda korset.

Insamlingarna under debatt

Ingen förnekar, att behovet att hjälpa handikappade är stort och att mycket brister i våra möjligheter att ta hand om dem på rätt sätt. I syfte att väcka den allmänna opinionen för tanken att något måste göras och göras snabbt för att förbättra åtminstone de mest uppenbara orättvisorna har ett stort antal patientföreningar bildats. De har säkert haft stort inflytande. Många av dem har dock sett sig nödsakade att överge principen att endast frivilliga obetalda krafter ur de egna leden skulle anlitas. Vi upplever en sorts byråkratisering av arbetet i handikapporganisationerna och eftersom föreningarna är många måste kostnaderna bli relativt stora i förhållande till medlemsavgifterna, skriver docent *Einar Helander*, överläkare vid avdelningen för fysikalisk terapi och rehabilitering på Sahlgrenska i en artikel i Göteborgs Handels- och Sjöfarts-Tidning (18/1).

Det tilltagande ombudsmannaväldet inom handikapporganisationerna har inte sällan lett till att

organisationerna blivit alltmer tungrodda och att rivalitet uppstått mellan dem. På senare tid har vi fått uppleva, att patienttidskrifter och ombudsmän använder tid och krafter åt att konkurrera, för att inte säga bekriga varandra i stället för att sluta upp kring gemensamma intressen.

För att skaffa pengar till exempelvis en egen institution för rehabilitering ordnar man en insamling. Penninginsamlingar är ibland så påträngande att de väckt negativt svar. Formerna är ibland sådana att allmänheten har svårt att värja sig och inte får någon egentlig valfrihet.

Inte sällan händer det sedan att institutionen kommer till stånd utan ens ett minimum av planering och utan kontakt med det allmännas planering. Det resulterar ibland i ett byggande med dyrbara och illa genomtänkta lösningar, ett veritabelt slöseri med allmänhetens pengar. Ibland uttömmar man tillgångarna och saknar snart medel till driften. Personalrekruteringen lämnar också åtskilligt övrigt att önska.

Och när medlen är slut gör man anspråk på hjälp av det allmänna, kanske att stat, landsting eller kommun skall överta verksamheten. Detta kan kraftigt förskjuta prioriteringen av det allmännas insatser för olika handikappgrupper och ibland leda till att en annan grupp får vänta längre på en institution.

Docent Helander rekommenderar skärpt övervakning över de insamlade medlen. De borde depneras i bank, förvaltas av en oavlönad styrelse och utdelas efter ansökan till projekt efter vederbörlig kontakt med alla berörda allmänna instanser. Dessutom krävs en ökad kontroll genom inspektion och revision så att medlen endast används till avsett ändamål, inte till administration.

Redaktör Erik Ransemar rycker i GHT (2'2) till handikapporga-

nisationernas försvar. De uppmärksamade insamlingarna företas i regel för punktsatser, inte av handikapporganisationerna, som valt andra metoder att finansiera sin verksamhet. I stor utsträckning har de valt utbudsmetodiken, dvs man erbjuder något för att få ett köp eller om man så vill en gåva som svar. Det kan gälla lotterier, julkort, adresskort etc.

Handikapporganisationerna har demokratisk uppbyggnad med full insyn från medlemmarna. Och "patientföreningar" är en föreningsform som inte funnits i Sverige annat än på sanatorier och lungkliniker.

Docent Helander sprider hos allmänheten en falsk bild av generell karaktär medan det i själva verket kanske bara rör sig om enstaka företeelser, menar hr Ransemar. Misstag kan aldrig undvikas men i de flesta fall stoppas illa genomtänkta projekt på ett tidigt stadium.

I välgörenhetsorganisationerna är måhända bilden en annan. Där kan en energisk ordförande driva igenom ett beslut utan att det behöver bli några årsmötesbeslut.

Handikapporganisationerna är gärna med och lägger upp en ny plan för användandet av insamlade medel, om alla som gör insamlingar till handikappade lägger pengarna i en gemensam pott. Det misslyckades vid valinsamlingen förra året. Och kan också kollektorna i kyrkorna och de frireligiösa församlingarna läggas i den stora potten? Eller är det bara handikapporganisationernas pengar som skall övervakas? Det är en av de frågor jag vill ha utredda, svarade docent Helander.

Kan man inte tänka sig, att HCK utgjorde en central instans, en fondstyrelse? Är det möjligen så att ett enda stort statligt handikapplotteri skulle vara en god lösning? Vi kan vara överens om, att alla "insamlade" medel behövs. Vad jag vill, är att de skall komma

till bästa möjliga användning och det gör de inte i dag.

Pengar, som "insamlats" går i många fall till dyrbara centrala kanslier i huvudstaden och till personer som engagerats i handikapporganisationerna utgår arvodet, vilkas storlek kunde få diskuteras. Rätt många olika handikapporganisationer sysslar med tekniska hjälpmedel. Många 100.000-tal kronor kunde sparas in, om organisationerna tillsammans kunde enas om att gå fram gemensamt. Kunde man inte också få fram en förenklingsplan på lokalplanet. Är det nödvändigt, att det i samma stad finns flera skilda föreningar för rörelsehindrade med olika lokaler, telefoner och anställda? Skulle inte de omkring 15 handikapporganisationer, som finns kunna samarbeta både på lokal- och riksplanel? Hur är det med alla tidskrifter som ges ut? Visserligen kanske de rent nominellt har ett lågt pris, men här finns stora dolda bidrag i form av annonser etc. Kan inte här ske en sanering?

Läkemedels-PR

Ett svenskt läkemedelsföretag har nyligen utsatts för skarp kritik för sin PR-verksamhet i massmedia i samband med ett amerikanskt medel mot influensa som i Sverige skulle tillverkas på licens. Medlet släpptes igenom av amerikanska kontrollmyndigheter — alltför snabbt, förefaller det eftersom ledande amerikanska forskare påvisat allvarliga biverkningar vid redan måttligt ökad dosering. Och i Sverige hade läkemedelsfirman inte uppmärksammat kritiken och därför i pressuttalanden speciellt påpekat att biverkningarna var lindriga. Dessutom fick många uppfattningen att medlet var verksamt mot influensa överhuvudtaget, inte bara mot en viss typ som det är godkänt för.

I USA får medlet fortfarande säljas, men den svenska firman avser att inhämta ytterligare fakta

och om kritiken bestyrks är den beredd att återkalla ansökan till medicinalstyrelsen, konstaterar *Svenska Dagbladet* (2/2).

Detta är gott och väl. Något risktagande i sammanhang som dessa bör inte få förekomma. Icke desto mindre måste det anses olyckligt att så mycken publicitet redan förekommit och att överdrivna eller ogrundade förhoppningar väckts av artiklar i vissa tidningar. Varken allmänheten eller läkemedelsindustrin är betjänt av den sortens medicinska sensationer.

Våld i TV

Ett ledarstick i *Dagens Nyheter* (30/1) ger uttryck för en uppfattning som även Smt upprepade gånger framfört rörande riskerna av våldspremieringen i TV.

De utredningar som gjorts ger inget belägg för att våldsinslag i TV skulle stimulera tittarna i negativ riktning — om vi bortser från rent sjukliga individer, upplyser Nils Erik Bærendtz.

TV-chefen gör inte undantag för barnen i detta svepande uttalande. Hade han gjort det hade det blivit

uppenbart att problemet inte är så litet. Vi borde för övrigt äntligen slippa höra denna alldeles intetsäggande omständighet — att en del sannolika antaganden om massmediainflytelser visat sig svåra att tekniskt leda i bevis — anföras som argument i en diskussion om TV:s ansvar, i detta fall för visningen av FBI-serien. Numera vet man för övrigt åtskilligt om TV-påverkningarnas realitet. Både våra attityder och vår verklighetsbild formas av TV-programmen, och bland dessa är de förljugna och brutala programmen dess värre inte några undantag.

Läkartjänster i Sundsvall

Vid *Sundsvalls sjukhus* kungöres härmed till ansökan lediga följande *läkartjänster vid lungkliniken* (ansluten centraldispensär):

Biträdande överläkare med 6-årsförordnande (ref nr L 6/1967). Lgr KA 28. Fast ersättning utöver löneplan f n 6 000: —/år, fr o m 1/7 1967 7 200: —/år. För bitr centraldispensärläkare utgår grundarvode med 4 800: —/år samt tilläggsarvode pr undersökt patient. Del i öppen mottagning.

Underläkare med 3-årsförordnande (ref nr L 7/1967) Lgr KA 24. Fast ersättning utöver löneplan f n 6 000: —/år, fr o m 1/7 1967 7 200: —/år. Underläkare med viss kompetens inom specialiteten kan deltaga i dispensärbetet. För detta arbete utgår grundarvode med 2 400: —/år samt tilläggsarvode pr undersökt patient. Förordnande som personalläkare med speciellt arvode kan påräknas liksom deltagande i återbesöksmottagning.

Moderna familjebostäder i närheten av lungkliniken kan anvisas. Uppllysningar lämnas av överläkare Lars Andér, lungkliniken, Sundsvall 7, tel 060/15 77 00.

Sökande, som önskar tillgodoräkna tidigare tjänstgöring för löneklassuppflyttning skall göra framställning härom i ansökan. Friskintyg avlämnas vid anfordran.

Till Västernorrlands läns landstings förvaltningsutskott ställd ansökan skall vara Personalavdelningen, Sundsvalls sjukhus, Sundsvall 5, tillhanda senast 21.4 1967.

Underläkartjänst i Örnsköldsvik

Vid *Örnsköldsviks lasarett* ledigförklaras *underläkartjänsten vid kvinnokliniken* (treårsförordnande).

Löne- och anställningsvillkor enligt avtal. Ortsgrupp IV.

Sökande, som för löneklassplacering önskar tillgodoräkna tidigare tjänstgöring, skall göra framställning därom i sin ansökan. Läkarintyg på fastställt formulär vid anmodan.

Modern familjebostad finnes.

Till Västernorrlands läns landstings förvaltningsutskott ställd ansökan skall vara Direktionen för Örnsköldsviks lasarett, Örnsköldsvik 2, tillhanda senast den 22 mars 1967.

Närmare uppllysningar kan erhållas genom överläkare Allan Göransson, tel 0660/100 00 (växel).